

Якубишин О. А., студентка,
юридичний факультет,
Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: Слома В. М., к.ю.н., доцент

КОНФЛІКТИ В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Конституція України в статті 59 проголосила найважливішу соціальну функцію адвокатури – забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах [1]. При здійсненні своєї професійної діяльності адвокат виступає носієм обов'язків, іноді суперечливих, по відношенню до: клієнтів; судів і інших державних органів; адвокатури в цілому та окремих адвокатів; суспільства в цілому. Тому вивчення та аналіз конфліктів у сфері адвокатської діяльності і є актуальним і вагомим.

Щодо поведінки адвоката в судовому засіданні, то, зазвичай, він не вправі порушувати порядок у судовому засіданні, припускатись сперечань з судом та висловлювань, що принижують честь і гідність суду або інших учасників процесу. Схиляння адвокатом підзахисного, сторін в процесі та свідків до давання завідомо неправдивих пояснень та показань або експертів до надання завідомо неправдивих висновків – категорично забороняється.

Адвокат повинен зробити все можливе для прискорення судового розгляду, якщо це відповідає інтересам клієнта. Практика необґрунтованої тяганини у розгляді судових справ, що її припускаються деякі адвокати, погано впливає на їх репутацію, може спричинити винесення судом окремих ухвал та направлення подань і, відповідно, до порушення дисциплінарної справи відносно такого адвоката. Крім того, не виключено, що клієнт підозрюватиме адвоката в умисному затягуванні справи для отримання додаткового гонорару.

Як будувати в суді безконфліктні відносини з прокурором, що підтримує обвинувачення та з іншими учасниками кримінального процесу? Як правило, особи, що беруть участь у кримінальному процесі, конфліктують, але в жодному випадку не можна переносити цей конфлікт із зали судового засідання в повсякденне життя. Особливо ввічливо й старанно слід будувати відносини з потерпілим. У багатьох випадках, і це звичайно, природно, у потерпілого і підсудного дуже конфліктні стосунки. Саме тому адвокатуві слід намагатися уникнути «втягування» себе у ці конфлікти і сприяти їх розвитку нарівні зі сторонами. Адвокат повинен бути вищим за це, і така поведінка буде оцінена і судом, і іншими учасниками процесу. У відносинах

з іншими учасниками процесу слід також дотримуватися правил ввічливості та професійної етики.

Разом з тим, дотримуючись принципу законності, адвокат водночас має бути наполегливим і принциповим у відстоюванні інтересів клієнта в суді, не поступатися своєю незалежністю у захисті й представництві прав та інтересів клієнта з метою не погіршити стосунків з суддями; у випадку вчинення судом тиску на адвоката – не йти на компроміси, які суперечать охоронюваному законом інтересам клієнта; послідовно дотримуватися принципу домінантності інтересів клієнта перед всіма іншими інтересами й міркуваннями, що пов'язані з відносинами адвоката з судом.

При дотриманні адвокатом принципів чесності та порядності під час здійснення професійної діяльності в суді та сприянні належному здійсненню правосуддя адвокат не повинен повідомляти сторонам та іншим учасникам судового провадження свідомо неправдиву інформацію стосовно фактичних обставин справи, суті закону, обсягу прав та обов'язків сторін, або іншим чином намагатися схилити їх до зміни їх позиції, свідчень, здійснення інших дій, в яких зацікавлений його клієнт.

Якщо ж, наприклад, аналізувати специфіку скарг які розглядалися на останньому засіданні Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатів 23-24 січня 2014 року, то можна констатувати що головними причинами конфліктів та невдоволення скаргниками роботою адвокатів є розміри гонорарів, неповага до суду, порушення правил адвокатської етики.

Зауважимо, що і сьогодні певні кроки здійснюються щодо попередження конфліктів в адвокатській сфері. Так, наприклад, зараз в Україні працює проект «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні», спрямований на прискорення сталих реформ у сфері юстиції в Україні та українського правосуддя. Під час зустрічі 7 березня 2014 року представники проекту обговорили питання співпраці з НААУ та ВКДКА в рамках удосконалення чинного законодавства, зокрема йшлося про забезпечення дієвості принципів змагальності та рівності сторін; забезпечення доступу до захисника та одержання правової допомоги, захист конфіденційності; поліпшення та забезпечення якості роботи адвокатів; сприяння прозорості та забезпечення доступу до інформації у кримінальному провадженні та захист права на правовий захист через засоби захисту від порушень. Все це безумовно має згладити конфліктність в адвокатській діяльності.

Що ж до правових колізій та способів їх подолання, то зрозуміло, що концепція Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» повинна залишитися незмінною, оскільки він приймався з урахуванням

рекомендацій та правок Венеціанської комісії, але низка його положень потребує доопрацювання, оскільки механізми реалізації недостатньо врегульовані.

Таким чином, сьогодні задля попередження конфліктів в адвокатській діяльності необхідне вдосконалення вже зазначених вище механізмів реалізації права на адвокатський запит – розширення змісту та обсягу права, в тому числі посилення відповідальності за ненадання інформації на адвокатський запит, отримання адвокатами безкоштовного доступу до усіх державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України.

Література

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.